

ร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร พ.ศ.
(นายพูนศักดิ์ จันทร์จำปี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ)

☒ เป็นร่างการเงิน ☐ ไม่เป็นร่างการเงิน

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เสนอเพื่อให้มีกฎหมายบริหารจัดการขยะและ สนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนด้วยการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตในการจัดการขยะที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ของตนเอง โดยการจัดการขยะเป็นปัญหาที่สะสมมาเป็นเวลานาน เนื่องด้วยความล้าหลังของโครงสร้างการจัดการขยะของประเทศไทย และการที่มีหน่วยงานหลายหน่วยงานจัดการขยะ ทำให้ขาดการบูรณาการในการบริหารจัดการขยะ ซึ่งส่งผลถึงการรวบรวมข้อมูลที่มีความสำคัญในการนำไปกำหนดนโยบายด้านการจัดการขยะของชาติ ส่งผลให้ประเทศมีพื้นที่รับจัดการขยะที่ไม่ถูกต้อง เช่น บ่อเทกองซึ่งปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมและประชาชนมากกว่า 2,000 แห่งทั่วประเทศ โดยไม่มีมาตรการฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนจากการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน นอกจากนี้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่สนับสนุนการเกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนด้วยการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตในการจัดการขยะที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ของตนเอง

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร แบ่งเป็น 9 หมวด 110 มาตรา โดยกำหนดให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ มีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของร่างพระราชบัญญัตินี้เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร และกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอและกำหนดนโยบาย ตลอดจนพิจารณาและให้ความเห็นชอบในการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร

2. กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร เพื่อทำหน้าที่กำกับการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร ออกระเบียบหรือประกาศ เสนอความเห็น ตรวจสอบการประกอบกิจการ ออกคำสั่งและกำหนดค่าปรับทางปกครอง ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนด้านการบริหารจัดการเรื่องดังกล่าว โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธานกรรมการ และกำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการบริหารจัดการขยะและหมุนเวียนทรัพยากร เป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการดังกล่าว

3. กำหนดให้มีการบริหารจัดการขยะ แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการขยะ โดยกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้มีการบริหารจัดการขยะให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ 2) หน้าที่ของผู้ก่อให้เกิดขยะ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากรมีอำนาจในการออกกฎกระทรวงกำหนดหน้าที่ของผู้ก่อให้เกิดขยะ และกำหนดให้ผู้ก่อให้เกิดขยะจะต้องให้ความสำคัญต่อการนำกลับมาใช้ใหม่มากกว่าการกำจัด ยกเว้นกรณีที่น่ากลับไปใช้ใหม่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยสูงกว่าการกำจัด และกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองบ้านพักอาศัย อาคารชุด ร้านค้า ตลาด ห้างสรรพสินค้า สถานประกอบการ โรงงาน สถานที่ทำงาน สถานพยาบาล หรือสถานที่ใด ๆ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับขยะที่เกิดขึ้น และห้ามมิให้ผู้ใดนำขยะเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อกำจัดหรือทิ้งไว้ในราชอาณาจักร เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ 3) การรวบรวมและการขนส่งขยะ โดยกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4) การกำกับดูแลการประกอบกิจการขยะ โดยกำหนดให้การประกอบกิจการขยะไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ จะต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมาย

4. กำหนดให้จัดตั้งกองทุนฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนจากการบริหารจัดการขยะ เพื่อเป็นทุนสนับสนุนในการบำบัดฟื้นฟูและลดผลกระทบต่อดินและน้ำใต้ดิน อันเนื่องมาจากการบริหารจัดการขยะในแต่ละประเภท

5. กำหนดให้มีการหมุนเวียนทรัพยากร โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) การจัดการทรัพยากร โดยให้คณะกรรมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากรมีหน้าที่และอำนาจให้ความเห็นชอบในการคัดเลือกจากผลิตภัณฑ์ใด ๆ กำหนดให้ผลิตภัณฑ์ลักษณะใดที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องมีสลากสินค้าหรือคำอธิบาย ระบุหรือควบคุมปริมาณการใช้วัตถุดิบบางชนิดในการผลิต กำหนดห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่จะเป็นปัญหา และกำหนดเครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกำหนดให้ผู้ผลิตมีหน้าที่ติดป้ายแสดงมลพิษหรืออัตราการรีไซเคิลที่ผลิตภัณฑ์ และผู้บริโภคมีหน้าที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการจากผลิตภัณฑ์และส่งคืนซากผลิตภัณฑ์ตามระบบการรับคืนซากผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตจัดทำขึ้น และ 2) มาตรการเพื่อสนับสนุนการหมุนเวียนทรัพยากร โดยให้กลุ่มผู้ผลิตเสนอมาตรการในการจัดการจากผลิตภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการหมุนเวียนทรัพยากรได้

6. กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในอาคารหรือสถานประกอบกิจการขยะ สถานเก็บรวบรวม ขนส่ง และถอดแยกซากผลิตภัณฑ์ของผู้รับใบอนุญาตในเวลาทำการของสถานที่นั้น มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้อัยคำ ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาและตรวจสอบข้อเท็จจริง รายงานต่อคณะกรรมการในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตได้ กระทำผิดหรือทำให้เกิดความเสียหายและเข้าไปดำเนินการในที่ดินหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นตามที่กำหนด โดยการอนุมัติของคณะกรรมการ และกำหนดให้ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นเพื่อป้องกันประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน คณะกรรมการอาจมอบหมาย หรือสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่มี

ประสบการณ์และเชี่ยวชาญด้านการประกอบกิจการขายหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เข้าครอบครองหรือใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ของผู้รับใบอนุญาตเพื่อดำเนินการหรือสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตหรือพนักงานของผู้รับใบอนุญาตกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้จนกว่าเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็นนั้นจะสิ้นสุดลง

7. กำหนดให้ผู้ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กำหนด มีสิทธิอุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นที่สุด และในกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กำหนด คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ผลิตที่ได้รับความเห็นชอบกระทำการ งดเว้นกระทำการ แก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ อีกทั้งกรณีผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ผลิตที่ได้รับความเห็นชอบ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามบทบัญญัติที่กำหนด และพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ หรือกรณีอุทธรณ์แต่คณะกรรมการมีมติไม่เห็นด้วยกับการอุทธรณ์ และคณะกรรมการได้มีหนังสือเตือนแล้วยังไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดค่าปรับทางปกครองในจำนวนไม่เกิน 100,000 บาทต่อวัน และกรณีไม่มีการชำระค่าปรับทางปกครอง ให้ดำเนินการบังคับตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

8. กำหนดให้มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กำหนด และกำหนดให้มีบทเพิ่มโทษสำหรับผู้ที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกหรือปรับตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าได้กระทำความผิดใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ในระหว่างที่ยังรับโทษอยู่ หรือภายในเวลา 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษ

ผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- 1.1 สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- 1.2 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.3 กระทรวงมหาดไทย
- 1.4 องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 1.5 เทศบาล
- 1.6 องค์การบริหารส่วนตำบล
- 1.7 กรุงเทพมหานคร
- 1.8 เมืองพัทยา

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- 2.1 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

- 2.2 กรมอนามัย
- 2.3 สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
- 2.4 สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
- 2.5 กรมสรรพากร
- 2.6 สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- 2.7 กรมควบคุมมลพิษ
- 2.8 กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม
- 2.9 สถานประกอบการที่มีขยะติดเชื้อ เช่น โรงพยาบาลรามาธิบดี โรงพยาบาลศิริราช
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย เป็นต้น
- 2.10 โรงงานที่มีขยะอุตสาหกรรม หรือสถานประกอบการที่มีขยะอันตราย
เช่น นิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
นิคมอุตสาหกรรมจะนะ เป็นต้น

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ประชาชนทั่วไป

ประเด็นเพื่อรับฟังความคิดเห็น

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการขยะอย่างถูกต้องตั้งแต่การจัดเก็บ การรวบรวม การขนส่ง การนำกลับมาใช้ใหม่ และการกำจัดขยะ รวมถึงส่งเสริมให้ท้องถิ่นและประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง โดยเฉพาะการแยกขยะอันตรายและขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการให้มีคณะกรรมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร และให้มีสำนักงานคณะกรรมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร เป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการดังกล่าว
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดหน้าที่ของผู้ก่อให้เกิดขยะ และกำหนดให้ผู้ก่อให้เกิดขยะจะต้องให้ความสำคัญต่อการนำกลับมาใช้ใหม่มากกว่าการจัด และห้ามมิให้ผู้ใดนำขยะเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อกำจัดหรือทิ้งไว้ในราชอาณาจักร เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ
4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้การประกอบกิจการขยะไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ จะต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมาย

5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนจากการบริหารจัดการขยะ เพื่อเป็นทุนสนับสนุนในการบำบัดฟื้นฟูและลดผลกระทบต่อดินและน้ำใต้ดิน อันเนื่องมาจากการบริหารจัดการขยะในแต่ละประเภท

6. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้ผู้ผลิตมีหน้าที่ติดป้ายแสดงมลพิษหรืออัตราการรีไซเคิลที่ผลิตภัณฑ์ และผู้บริโภคมีหน้าที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการซากผลิตภัณฑ์และส่งคืนซากผลิตภัณฑ์ตามระบบการรับคืนซากผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตจัดทำขึ้น รวมถึงกำหนดให้กลุ่มผู้ผลิตเสนอมาตรการในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการหมุนเวียนทรัพยากรได้

7. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในอาคารหรือสถานประกอบกิจการขยะ สถานเก็บรวบรวม ขนส่ง และถอดแยกซากผลิตภัณฑ์ของผู้รับใบอนุญาตในเวลาทำการของสถานที่นั้น มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาและตรวจสอบข้อเท็จจริงได้

8. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดค่าปรับทางปกครองในจำนวนไม่เกิน 100,000 บาทต่อวัน โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงในการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งประกอบ

9. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กำหนด และกำหนดให้เพิ่มโทษสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำในระหว่างที่ยังรับโทษอยู่ หรือภายในเวลา 5 ปีนับแต่วันพ้นโทษ

10. ท่านเห็นว่าการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากรของประเทศไทยในปัจจุบันมีปัญหาหรือไม่ อย่างไร และร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ เพียงใด

11. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)
